

Сьогодні

Урок
№72

Написання НЕ з іменниками

Мета: ознайомити із правилами написання НЕ з іменниками; удосконалювати розбирати слова за будовою; вчити розв'язувати тестові завдання; розвивати зв'язне мовлення (усне та письмове), визначати головне та найважливіше в тексті; використовувати правильний варіант слововживання; обґрунтовувати важливість бережного ставлення до мови; формувати компетентність спілкуватися рідною мовою, соціальну, громадянську компетентності; виховувати повагу до рідної мови, до традицій своєї країни.

❖ На цьому уроці ми ознайомимося з правилами написання НЕ з іменниками, підвищимо свою орфографічну грамотність.

Разом треба писати обидва слова варіанта

- А) пів/куля, полу/мисок;
- Б) пів/України, напів/людина;
- В) пів/дня, пів/день;
- Г) напів/фабрикат, пів/острова.

- А) півкуля, полумисок;
- Б) пів України, напівлюдина;
- В) пів дня, південь;
- Г) напівфабрикат, пів острова.

Небіж, невістка.

1. Яку значущу частину слова називаємо коренем? А префіксом?
2. Що таке частка?
3. У яких випадках «не» — частина кореня, у яких — префікс, а в яких — частка?

**Сформулюйте особисті цілі
на урок.**

Розгляньте схему, доповніть її власними прикладами. Обґрунтуйте написання поданих слів

недуга?

нежить?

недруг
(ворог)?

Не друг, а
ворог?

Не пишемо **разом**, якщо:

- слово без **не** не вживають: **неук, немовля;**
- **не** з іменником становить єдине поняття: **невміння, неправда.**

Не пишемо **окремо**, якщо:

- у реченні є протиставлення: **Не сум, а радість;**
- **не** стосується присудка: **Серце - не камінь.**

Розберіть подані слова за будовою. Визначте, якою значущою частиною слова є не-. Підкресліть слова, у яких не- впливає на зміну значення слова. Сформулюйте висновок, якого ви дійшли в процесі спостереження

Неробство, небажання, невід, неухважність,
негода, недоля, невістка, неволя.

Неробство, небажання, невід,

Неухважність, негода, недоля, невістка,

неволя.

Замініть виділені іменники синонімами з префіксом не-. Розкажіть, у яких ситуаціях мовлення можуть бути вжиті дібрані іменники з префіксом не-. Складіть із ними словосполучення

1. Син брата або сестри; племінник. 2. Людина, становище якої викликає співчуття: бідолаха. 3. Людина, яка не хоче працювати: ледар. 4. Почуття великої неприхильності, ворожості до кого-небудь або чого-небудь.

1. Небіж. 2. Неборака. 3. Нероба 4. Ненависть.

Доберіть до слів синоніми з префіксом не-. Поясніть написання слів.
Складіть речення з будь-якими двома словами

Кривда, ганьба, опала, підозрілість,
самотійність, рабство, стійкість,
раптовість.

Кривда - несправедливість, ганьба -
неслава, опала - немилість, підозрілість -
недовіра, самотійність - незалежність,
рабство - неволя, стійкість - незламність,
раптовість - неочікуваність.

Зніміть ризик і запишіть відповідно до правил. Визначте рід, число, відмінок та синтаксичну роль виділених іменників. Поясніть значення прислів'їв

1. Не/кожух гріє, а сокира. 2. Не/робота трощить, а турбота сушить. 3. Не/хлібом єдиним живе людина. 4. І золота клітка для пташки — не/воля. 5. Не було б щастя, так не/щастя допомогло. 6. Рідна мова — не/полова: її за вітром не/розвієш. 7. Слово — не/стріла, а глибше ранить (Нар. творчість).

1. Не кожух гріє, а сокира. 2. Не робота
 трощить, а турбота сушить. 3. Не ^{Ч.р., одн., Ор.в.} хлібом
 єдиним живе ^{Ж.р., одн., Н.в.} людина. 4. І золота клітка
 для пташки — ^{Ж.р., одн., Н.в.} неволя. 5. Не було б щастя,
 так нещастя допомогло. 6. Рідна мова —
 не полова: її за вітром не розвієш. 7.
 Слово — не стріла, а глибше ранить (Нар.
 творчість).

Сьогодні

Замініть іменники словами із протилежним значенням, додаючи префікс не-. Складіть з двома парами слів речення й запишіть їх

Зразок.

Терпіння допоможе здолати будь-які труднощі.
Ми з нетерпінням чекаємо на зустріч.

Довіра, задоволення, урожай, складність,
щастя.

Довіра - недовіра, задоволення -
незадоволення, урожай - неврожай, складність
- нескладність, щастя - нещастя.

Не з іменником потрібно писати окремо у варіанті

- А) відчувати не/спокій і вранці і ввечері;
- Б) говорити друзям не/правду;
- В) виявляти до старших не/повагу;
- Г) людське серце не/камінь.

- А) відчувати неспокій і вранці і ввечері;
- Б) говорити друзям неправду;
- В) виявляти до старших неповагу;
- Г) людське серце не камінь.**

- *На уроці я дізнався (-лася)...*
- *Мене найбільш зацікавило...*
- *Було складно...*
- *Вдома я розкажу про...*

**Підручник, с. 113,
вправа 273.**

*Короткий запис у щоденник
С. 113, впр. 273.*

